

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Rozdział 1. Starzenie się ludności w wymiarze demograficznym	18
1.1. Współczesna sytuacja ludnościowa na świecie i w Europie	18
1.2. Przyczyny starzenia się ludności	21
1.3. Wskaźniki określające stopień starości demograficznej ludności	26
1.4. Charakterystyka demograficzna ludzi starych w Polsce.....	29
Podsumowanie	34
Rozdział 2. Socjologia starości – potrzebna subdyscyplina socjologiczna	36
2.1. Socjologia starości jako element współtworzący gerontologię społeczną	36
2.2. Miejsce problematyki starości w polskich publikacjach i badaniach socjologicznych	46
2.3. Konceptualizacja socjologii starości.....	57
2.3.1. Przyczyny wyodrębniania subdyscyplin socjologicznych	57
2.3.2. Definicja socjologii starości.....	63
2.3.3. Relacje pomiędzy socjologią starości a innymi dyscyplinami naukowymi.....	65
2.3.4. Wymiary socjologii starości	69
2.4. Ludzie starzy w perspektywie teorii socjologicznych	77
2.5. Metody i typy badań wykorzystywanych do rozpoznawania sytuacji ludzi starych	87
Podsumowanie	91
Rozdział 3. Teoretyczne i metodologiczne dylematy w badaniach ludzi starych	93
3.1. Wiek jako kryterium starości i doboru prób do badań	93
3.1.1. Progi starości	93
3.1.2. Sześćdziesiąty piąty rok życia człowieka umownym początkiem starości	97

3.1.3. Nieprecyzyjność pojęć określających człowieka starego	100
3.2. Podejście ilościowe i jakościowe – próba wyjścia poza tradycyjną dychotomię	107
3.2.1. Badania ilościowe i jakościowe – opozycja czy dopełnienie?	107
3.2.2. Wywiad ilościowo-jakościowy jako zoptymalizowane narzędzie do badania ludzi starych	116
3.2.3. Przygotowanie ankietów do badań ludzi starych	121
3.3. Samotność i osamotnienie jako przykład trudności badawczych	125
3.3.1. Definicje samotności i osamotnienia	126
3.3.2. Operacjonalizacja pojęć <i>samotność</i> i <i>osamotnienie</i>	130
3.3.3. Sposoby pomiaru osamotnienia – ich zalety i ograniczenia	133
3.3.4. Praktyczne zastosowanie wyników badań nad osamotnieniem	140
Podsumowanie	142

Rozdział 4. **Spoleczno-kulturowy kontekst starzenia się ludności**...144

4.1. Luka pokoleniowa i trzecia fala	144
4.2. Stereotyp człowieka starego	147
4.2.1. Cechy człowieka starego w stereotypowym ujęciu	149
4.2.2. Przyczyny sprzyjające występowaniu stereotypu człowieka starego	152
4.2.3. Ageizm jako forma uprzedzenia wobec ludzi starych	158
4.2.4. Negatywny obraz starości w odbiorze ludzi starych	163
4.2.5. Odmienne koncepcje stereotypowego postrzegania ludzi starych	167
4.2.6. Propozycje rozwiązań mających na celu ograniczenie stereotypowego postrzegania ludzi starych	170
4.3. Wzory starzenia i elastyczny styl życia	174
4.4. Mobilność starszego pokolenia	179
4.4.1. Typy migracji ludzi starych	179
4.4.2. Formy mieszkaniowe dostosowane do potrzeb ludzi starych	189
Podsumowanie	194

Rozdział 5. **Zmiany w sytuacji rodzinnej ludzi starych w Polsce**196

5.1. Przeobrażenia współczesnych rodzin	196
5.2. Przemiany w polskich rodzinach po II wojnie światowej	206
5.3. Charakterystyka badań zespołu J. Piotrowskiego i badań Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego	210
5.4. Cechy demograficzne oraz struktura rodzin osób starych	214
5.5. Relacje rodzinne i pozarodzinne ludzi starych	221
5.6. Czynniki różnicujące osamotnienie ludzi starych	229
5.7. Pozycja człowieka starego w rodzinie	238
Podsumowanie	246

Rozdział 6. Pomoc w rodzinie ludzi starych w Polsce	247
6.1. Wzajemna pomoc starych rodziców i ich dzieci	248
6.2. Źródła potencjalnej pomocy dla ludzi starych	257
6.3. Pomoc starym członkom rodziny z perspektywy ich głównych opiekunów rodzinnych	264
6.3.1. Charakterystyka badań prowadzonych w ramach Projektu EUROFAMCARE	264
6.3.2. Cechy społeczno-demograficzne oraz struktura rodzin opiekunów rodzinnych ludzi starych	267
6.3.3. Ogólne tło sytuacji opiekuńczych	277
6.3.4. Główna przyczyna i motywacje opiekunów rodzinnych do sprawowania opieki	286
Podsumowanie	294
 Zakończenie	 297
 Wykaz wykorzystanej literatury	 302
 Spis tabel, wykresów, diagramów i rysunków	 329
 Table of contents	 332